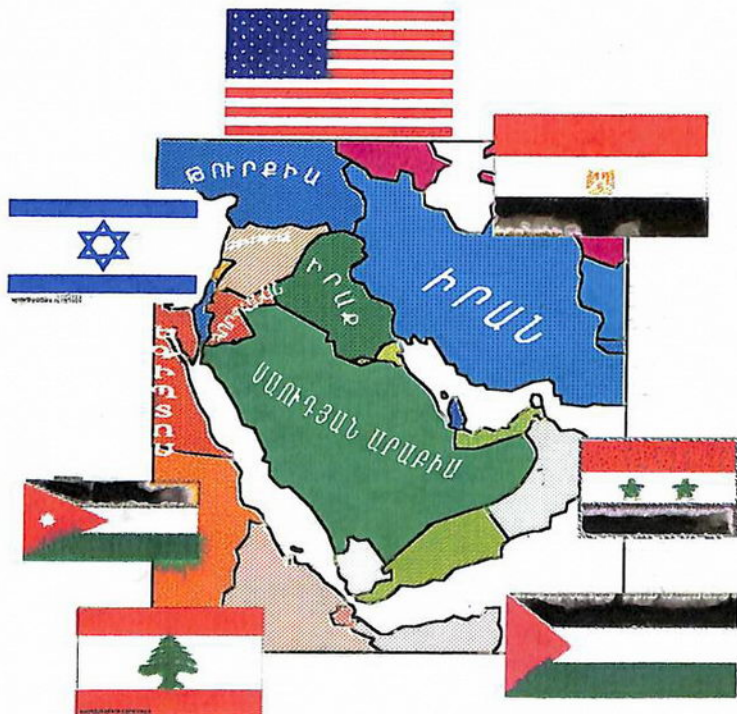

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
 ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ԱՐՏԱԿ Հ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԴԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՎՆԻԹԱՑՎ
 ՄԵՐԶԱԿՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔՐՈՒՄ:

Թ
 Մ
 Մ
 Ե
 Ե
 Մ
 Կ
 Մ
 Փ
 Բ
 Թ
 Յ
 Թ
 Ե

24 9/11
baitawo bayaw
apayaw bayaw
law bayaw
Rbayaw bayaw
apayaw bayaw
bayaw bayaw
bayaw bayaw
W. bayaw

ՀՀ գիտութեան համակարգի կազմակերպչական
արեւելահայաստանի տնտեսական

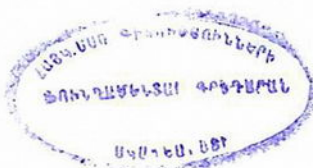

ԱՐՏԱԿ Հ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԽԱՂԱԴՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ ՄԵՐԶԱԿՈՐ ԱՐԵՎԵԼԵՐՈՒՄ:
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ (1897-2001 ԹԹ.):

A II
87091

Խմբագիր՝ պրոֆեսոր Ն. Հովհաննիսյան

ԵՐԵՎԱՆ 2002

THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF
REPUBLIC OF ARMENIA
THE INSTITUTE OF ORIENTAL STUDIES

ARTAK H. HOVHANNISYAN

MIDDLE EAST PEACE PROCESS
CHRONOLOGY (1897-2002's)

Editor, Professor N. Hovhannisyan

EREVAN- 2002-

Հովհաննիսյան Ա.: Ժամանակագրություն: Խաղաղության
գործընթացը Մերձավոր Արևելքում: (1897-2002թ.): Երևան 2002 թ.:
40-էջ:

Սույն ժամանակագրությունը որոշակի գաղափար և
պատկերացում է տալիս արաբա-իսրայելական հակամարտության և
խաղաղության գործընթացի շուրջ ծավալված դեպքերի և
ժամանակի փաստագրական իրադարձությունների մասին:

Նախատեսված է միջազգայնագետների, արևելագետների և
ընթերցող լայն հասարակության համար:

Երկու խոսք

Արդեն հինգ տասնամյակից ավել Մերձավոր Արևելքում շարունակվում է արաբա-իսրայելական հակամարտությունը: Այդ ընթացքում տեղի են ունեցել հինգ պատերազմներ և տասնյակից ավելի տեղական մաշտաբի զինված բախումներ: Դրանց հետևանքով զոհվել են հազարավոր մարդիկ, իսկ հարյուր հազարավորները լքել են իրենց բնակավայրերը:

Համաշխարհային հասարակայնությունը փորձեր է անում լուծումներ գտնել և հակամարտող կողմերին բանակցությունների սեղանի շուրջ նստեցնելու միջոցով հասնել հակամարտության վերջնական կարգավորմանը:

Խաղաղության գործընթացի ընթացքում եղել են ինչպես մեծ նվաճումներ, այնպես էլ տեղատվություններ և վայրէջքներ: Խաղաղության գործընթացին հատկապես խանգարել են ահաբեկչական գործողությունները և Իսրայելի կողմից իրականացվող բռնությունները: Ստորև ներկայացվում են խաղաղության գործընթացին առնչվող առավել կարևոր դեպքերն ու իրադարձությունները:

1897 թ.

Օգոստոսի-29-31- Թ. Յերցլը կազմակերպում է Բագելի կոնգրեսը, հաստատվում է սիոնիստական գաղափարախոսությունը:

1915 թ.

Յուլտեմբերի 24- պայմանագիր Մեքքայի շերիֆ Յուսեյնի և անգլիական գործերի հրամանատար Յենրի Մակմահոնի միջև, ըստ որի Անգլիան պարտավորվում էր աջակցել արաբական ապստամբությանը թուրքական տիրապետության դեմ և պատերազմից հետո ճանաչել արաբական անկախ պետությունը:

1916 թ.

Մայիս- Սայքս-Պիկո գաղտնի համաձայնագիրը, ըստ որի առաջին համաշխարհային պատերազմի ավարտից հետո Անգլիայի տիրապետության տակ էին անցնելու Իրաքը և Պաղեստինը, իսկ Ֆրանսիայի՝ Սիրիան և Լիբանանը:

1917 թ.

Նոյեմբերի 2- Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի նախարար Բալֆուրի հռչակագիրը՝ Պաղեստինում հրեաների համար ստեղծել ազգային օջախ:

1918թ.

Օգոստոսի 31- ԱՄՆ-ը ճանաչեց Բալֆուրի հռչակագիրը:

1920 թ.

Պաղեստինում և Յորդանանում հաստատվեց Մեծ Բրիտանիայի մանդատը, իսկ Սիրիայում և Լիբանանում՝ Ֆրանսիայի:

1922թ.

ԱՄՆ-ի կոնգրեսը հայտարարեց, որ հավանություն է տալիս Պաղեստինում հրեական ազգային օջախի ստեղծման ծրագրերին:

1939 թ.

Մայիս- բրիտանական կառավարությունը հրապարակեց իր հայտնի «Սպիտակ գիրքը», որում ասվում էր, որ հրեական պետության ստեղծումը Պաղեստինում չի հանդիսանում իր վարած քաղաքականության մի մասը:

1942 թ.

Մայիսի 8- ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության Սերժավոր Արևելքի բաժնի վարիչ Էլլինգի մեմորանդումը: ԱՄՆ-ի հետաքրքրությունները Սերժավոր Արևելքում բաժանվում էին 3 էլեմենտների՝ քաղաքական, ռազմական և տնտեսական:

Մայիսի 11- Նյու-Յորքի Բիլթնոր հյուրանոցում հրավիրված հրեական 667 պատվիրակներից բաղկացած կոնգրեսը պահանջեց իրականացնել Բալֆուրի հռչակագիրը և Անգլիային տրված մանդատի համապատասխան հոդվածները:

Հրեական կազմակերպությունները խիստ քննադատության ենթարկեցին «Սպիտակ գիրքը»:

1944 թ.

Հոկտեմբերի 15- ԱՄՆ-ի նախագահ Ռուզվելտը հայտարարեց, որ «Պետք է գտնել ուղիներ և միջոցներ Պաղեստինում դեմոկրատական հրեական

համագործակցություն ստեղծելու համար, հենց որ դա հնարավոր լինի»:

1945 թ.

Փետրվար- Պաղեստինում գործող հրեական զինված կազմակերպության՝ Հազանայի հրամանատարությունը ընդունեց «Ա» ծրագիրը, որը նախատեսում էր չեզոքացնել պաղեստինցի արաբների զինված ուժերը:

1946թ.

Ապրիլ- ստեղծվեց անգլո-ամերիկյան կոմիտե, որը զբաղվելու էր Պաղեստինի հարցերով: Կոմիտեն հայտարարեց, որ. «Ընդունում է Տրումենի առաջարկությունը թույլատրել 100,000 հրաեների մուտքը Պաղեստին, բայց միաժամանակ մերժում է արաբների և հրեաների պահանջը այդ ժողովուրդների համար ստեղծելու ազգային պետություններ:

Հոկտեմբեր- ԱՄՆ-ի նախագահ Տրումենը առաջարկեց թույլատրել 100.000 հրեաների բնակվել Պաղեստինում: Տրումենը հայտարարեց, որ «հրեական պետության ստեղծումը թույլատրելի է Պաղեստինի այն հատվածում, որը գտնվում է հրեական գաղութաբնակների տնտեսական և քաղաքական ոլորտում: ԱՄՆ-ը առաջարկեց Պաղեստինը բաժանել արաբական և հրեական ինքնուրույն պետությունների:

Պեկտեմբերի 31- մարդահամարի տվյալներով Պաղեստինում ապրում էր 1.972.560 մարդ, որից 1.203.780-ը

արաբներ էին, 145.060-ը՝ քրիստոնյաներ, 15.490-ը՝ դրուզներ և 608.230-ը՝ հրեաներ:

1947 թ.

Ապրիլ- բրիտանական կառավարությունը պաղեստինյան հարցը տեղափոխում է ՄԱԿ:

Ապրիլի 28- մայիսի 15- ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի արտակարգ նստաշրջանը ստեղծեց հատուկ հանձնաժողով, որը պետք է ներկայացներ ծրագրեր պաղեստինյան հարցի լուծման վերաբերյալ:

Մայիս-նոյեմբեր- Հազաման ընդունեց «Բ» և «Գ» ծրագրերը. չեզոքացնել հարևան արաբական երկրների զինված ուժերի աջակցությունը պաղեստինցի արաբներին:

Նոյեմբերի 29- ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեան ձայների երկու երրորդի առավելությամբ ընդունեց 181-րդ բանաձևը՝ Պաղեստինում անգլիական մանդատը դադարեցնելու մասին: Ըստ այդ բանաձևի Պաղեստինը բաժանվեց արաբական և հրեական մասերի՝ պահպանելով տնտեսական միասնությունը: Երուսաղեմին և Բեթլեհեմին տրվեց միջազգային կարգավիճակ: Բանաձևին կողմ քվեարկեցին 33 երկիր, այդ թվում նաև ԱՄՆ-ը և ԽՍՀՄ-ը, դեմ քվեարկեցին 14 պետություն, իսկ 10-ը՝ այդ թվում նաև Անգլիան, ձեռնպահ մնացին:

1948 թ.

Մարտ- Հազաման ընդունեց «Դ» ծրագիրը կամ Դալեթի նախագիծը, որը նախատեսում էր մինչև 1948թ. մայիսի 15-ը՝ անգլիական մանդատի դադարեցման օրը, որքան

հնարավոր է շատ տարածքներ գրավել արաբներից տրամադրված տարածքներից:

Մարտ-ապրիլ- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը քննարկեց պաղեստինյան հարցը: ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ անհնար է իրականացնել ՄԱԿ-ի 1947թ. նոյեմբերի 29-ի որոշումը: ԱՄՆ-ը առաջարկեց Պաղեստինը մտցնել ՄԱԿ-ի հովանու ներքո, որը երկրամասը կառավարելու համար պետք է նշանակեր գեներալ-նահանգապետ:

Ապրիլի 1-Հագանան ձեռնարկեց «Նաչսիոն» գործողությունը, որը նախատեսում էր միջանցք ապահովել Թել-Ավիվի և Երուսաղեմի միջև և բաժանել ապագա արաբական պետության տարածքը երկու մասի:

Ապրիլի 10-իսրայելական զինվորները գրավեցին Երուսաղեմի արևմտյան արվարձանների մոտ գտնվող Դեյր-Յասին արաբական գյուղը, սպանվեց 350, գերի վերցվեց 50 մարդ:

Ապրիլի 12- գրավվեց Երուսաղեմից 6 մղոն արևմուտք գտնվող արաբական Կոլոնիա գյուղը:

Ապրիլի 14- հրեաները իրականացրին «Փիթեֆորկ» գործողությունը և մտան արևմտյան Երուսաղեմ:

Ապրիլի 21- անգլիական հրամանատարությունը հայտարարեց, որ դուրս է բերում իր զորքերը Հայֆա քաղաքից: Մեկօրյա բախումը ավարտվեց հրեաների հաղթանակով և քաղաքի արաբական բնակչության արտաքսումով:

Ապրիլի 27- Հագանան ձեռնարկեց «Չամեթզ» գործողությունը, որի արդյունքում գրավվեցին Յաֆֆային շրջապատող արաբական գյուղերը:

Ապրիլ- Ամերիկյան սենատոր Օստինը առաջարկեց Պաղեստինում ՄԱԿ-ի դրոշի ներքո կամ նրա փոխարեն օգտագործել ԱՄՆ-ի ոստիկանական ուժերը՝ ռազմական գործողությունները կանխելու համար:

Ապրիլ-մայիս- ԱՄՆ-ի նախաձեռնությամբ հրավիրվեց Գլխավոր Ասանբլեայի հատուկ նստաշրջան, որտեղ ԱՄՆ-ը առաջ քաշեց Պաղեստինի ժամանակավոր կառավարման մի շարք ծրագրեր՝ այդ թվում նաև գերագույն կոմիսարի նշանակում:

Մայիսի 13- Հրեական զինված ուժերը գրավեցին Յաֆֆա քաղաքը:

Մայիսի 3-14- արաբներից գրավվեց արևմտյան Գալիլեան՝ Ակրայով հանդերձ, որի արաբական բնակչությունը տեղահանվեց:

Մայիսի 14- Անգլիան հայտարարեց իր մանդատի դադարեցման և զորքերի դուրսբերման մասին:

Մայիսի 14- Հրեական Ազգային Խորհուրդը, հռչակեց Իսրայելի անկախությունը:

Մայիսի 18- Արաբական Լիգայի գորքերը մտան Արևելյան Երուսաղեմ: Հին քաղաքում գերի վերցվեց 1500 հրեա:

Հուլիսի 11- ընկավ արաբական Լուդդա քաղաքը, որը լքեցին 30.000 արաբներ:

Հուլիսի 12- Հրեաները գրավեցին Ռամալա քաղաքը:

Սեպտեմբերի 11- ՄԱԿ-ի 194-րդ բանաձևը կրկին հաստատեց Երուսաղեմի միջազգային կարգվիճակը:

Պեկտեմբերի 11- ՄԱԿ-ի որոշմամբ Իսրայելը պետք է վերադարձներ արաբ փախստականներին իրենց նախկին բնակավայրերը:

1949թ.

Փետրվարի 24- Իսրայելը գինադադարի և գորքերի տարաբաժանման համաձայնագիր ստորագրեց Եգիպտոսի հետ:

Մարտի 23- Համաձայնագրի ստորագրում Լիբանանի հետ:

Ապրիլի 3- Համաձայնագրի կնքում Յորդանանի հետ: Յորդանան գետի արևմտյան ափը՝ շուրջ 5.500կմ² տարածք անցնում էր Յորդանանին:

Մայիսի 12- Լոզանում Իսրայելը և արաբական երկրները համաձայնվում են քննարկել ՄԱԿ-ի կողմից նախատեսված սահմանների հարցը:

Հուլիսի 20- Համաձայնագրի կնքում Սիրիայի հետ:

1950թ.

Մայիսի 25- Անգլիան, Ֆրանսիան և ԱՄՆ-ը կնքեցին «երեքի համաձայնագիրը», որը նախատեսում էր անսահմանափակ ռազմական օգնության տրամադրում ինչպես Իսրայելին, այնպես էլ արաբական երկրներին:

1951թ.

Չոկտեմբեր- Ռազմական դաշինքի ստեղծման փորձ ԱՄՆ-ի կողմից «միջինարևելյան հրամանատարություն» անունով:

Նոյեմբերի 10- Դեկլարացիա միջինարևելյան հրամանա տարություն ստեղծելու սկզբունքների մասին:

1952թ.

Յուլիսի 23- Կահիրեի զինվորական կայազորի զորամասերի ապստամբությունը («ազատ սպաներ») Գ.Ա. Նասերի գլխավորությամբ: Ֆարուկ թագավորը հրաժարվեց գահից:

Իսրայելում ընդունվեց օրենք «բացակայող տերերի հողերի մասին»: Ցանկացած արաբի հող Պաղեստինում սկսած 1947թ. նոյեմբերի 29-ից կարելի էր բռնագրավել, եթե դրա տերը իր բնակավայրից բացակայում է թեկուզ մեկ օրով:

Վերջ- ԱՄՆ-ի և Իսրայելի միջև կնքվեց ռազմական համաձայնագիր, որին հետևեց «արտակարգ տնտեսական օգնության մասին» համաձայնագիրը: Սրանց զուգահեռ կնքվեցին համաձայնագրեր օդային և ծովային հաղորդակցության, փոխադարձ անվտանգության ապահովման բնագավառներում:

1953թ.

Յուլտեմբեր- ընդունվեց ծրագիր Իսրայելի «ռազմականացման մասին»: ԱՄՆ-ը առաջարկեց ստեղծել նոր ռազմական դաշինք միջինարևելյան երկրների հյուսիսային գոտի անվանումով:

1956թ.

Յուլիսի 26- Եգիպտոսի նախագահ Նասերը հայտարարեց Սուեզի ջրանցքի ընկերության ազգայնացման մասին:

Նոյեմբերի 10- Ղեկլարացիա միջինարևելյան հրամանա տարություն ստեղծելու սկզբունքների մասին:

1952թ.

Ֆուլխի 23- Կահիրեի զինվորական կայազորի զորամասերի ապստամբությունը («ազատ սպաներ») Գ.Ա. Նասերի գլխավորությամբ: Ֆարուկ թագավորը հրաժարվեց գահից:

Իսրայելում ընդունվեց օրենք «բացակայող տերերի հողերի մասին»: Ցանկացած արաբի հող Պաղեստինում սկսած 1947թ. նոյեմբերի 29-ից կարելի էր բռնագրավել, եթե դրա տերը իր բնակավայրից բացակայում է թեկուզ մեկ օրով:

Վերջ- ԱՄՆ-ի և Իսրայելի միջև կնքվեց ռազմական համաձայնագիր, որին հետևեց «արտակարգ տնտեսական օգնության մասին» համաձայնագիրը: Սրանց զուգահեռ կնքվեցին համաձայնագրեր օդային և ծովային հաղորդակցության, փոխադարձ անվտանգության ապահովման բնագավառներում:

1953թ.

Ֆուլտենբեր- ընդունվեց ծրագիր Իսրայելի «ռազմականացման մասին»: ԱՄՆ-ը առաջարկեց ստեղծել նոր ռազմական դաշինք միջինարևելյան երկրների հյուսիսային գոտի անվանումով:

1956թ.

Ֆուլխի 26- Եգիպտոսի նախագահ Նասերը հայտարարեց Սուեզի ջրանցքի ընկերության ազգայնացման մասին:

Յոկտեմբերի 29- 31- Իսրայելը, Անգլիան և Ֆրանսիան ագրեսիա սկսեցին Եգիպտոսի դեմ:

Նոյեմբերի 1- ԱՄՆ-ը ՍԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեա մտցրեց բանաձևի նախագիծ, որով նախատեսվում էր կրակի դադարեցում և իսրայելական զորքերի դուրսբերում Սինայի թերակղզուց, Ղազալից և Էլ-Արիշի շրջաններից, որոնք գրավվել էին ռազմական գործողությունների ընթացքում:

Նոյեմբերի 5- ԽՍՀՄ արտգործնախարարությունը հեռագիր ուղարկեց ՍԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդ, որտեղ ասվում էր, որ Խորհրդային ղեկավարությունը պարտավորվում է իր լուծման ներդնել ագրեսորների սանձման գործում և խաղաղության հաստատման համար Եգիպտոս ուղարկել անհրաժեշտ ռազմա-օդային և ռազմա-ժովային ուժեր:

Նոյեմբերի 6-8 Անգլիան Ֆրանսիան և Իսրայելը հայտարարեցին կրակը դադարեցնելու մասին:

1957թ

Յունվարի 5- «Եյզենհաուերի դոկտրինան»: ԱՄՆ-ի նախագահ Եյզենհաուերը դիմեց Կոնգրեսին հատուկ ուղերձով, որտեղ խոսվում էր հետայսու Մերձավոր և Միջին Արևելքում ԱՄՆ-ի «նոր» քաղաքականության մասին:

Յունվարի 9- Իսրայելի կառավարությունը դուրս բերեց իր զորքերը Սինայի թերակղզուց և Էլ-Արիշի շրջանից:

Մարտի 7- Իսրայելը դուրս բերեց զորքերը Եգիպտոսի տարածքից և Ղազալի հատվածից:

Մայիսի 21- Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց այդ դոկտրինային իր հավանության և աջակցության մասին:

1958 թ.

Ֆաթի-ի կամ Պաղեստինյան Ազգային Ազատագրական Շարժման հիմնադրումը Հորդանանում Յասեր Արաֆաթի կողմից:

1960 թ.

Հորդանանցի ուղղափառ քրիստոնյա Նաիֆ Հավաթմեհի կողմից հիմնադրվում է ՊԱԿ-ի մեջ մտնող մյուս ազդեցիկ կազմակերպությունը՝ Պաղեստինի Ազատագրության Դեմոկրատական ճակատը:

1961թ.

Մարտի 5- արաբական երկրները ՄԱԿ-ի Քաղաքական Կոմիտե մտցրին նախագիծ՝ արաբ փախստականների վերադարձի հետ կապված:

1962թ.

ԱՄՆ-ը սկսվեց հրթիռների /հոկ տիպի/ մատակարարումը և ռազմական մասնագետների պատրաստումը Իսրայելի համար:

1963թ.

Վերջ- Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց Հորդանան գետի ջրերի պատմեշման մասին, ինչը ջրային սով առաջացրեց հարևան արաբական երկրներում:

1964 թ.

Հունվարի 13-16- Կահիրեի համաժողովը: 13 արաբական երկրներ առաջ քաշեցին Հորդանանի ջրերի օգտագործման հակաժրագիրը:

Ապրիլ- ԱՄՆ-ի Նախագահ Ջոնսոնի հրավերով ԱՄՆ ժամանեց Յորդանանի Յուսեյն թագավորը, որը ներկայացնում էր արաբական երկրների շահերը: Բանակցությունների թեման պաղեստինցի փախստականների վերադարձի և Յորդանանի ջրերի օգտագործման հարցն էր:

Մայիս- Արևելյան Երուսաղեմում Արաբական Լիգայի կողմից, Եգիպտոսի նախագահ Նասերի մտահաղացմամբ ստեղծվում է Պաղեստինի Ազատագրության Կազմակերպությանը (ՊԱԿ):

1966 թ.

Նոյեմբերի 13- Իսրայելական զինված ուժերի հարձակումը հորդանանյան Սամու գյուղի վրան:

1967 թ.

Չորջ Յաբաշը միավորելով պարտիզանական երեք խմբերի հիմնադրում է Պաղեստինի Ազատագրության ժողովրդական ճակատը, որը ներկայացնում է ՊԱԿ-ի ռազմական թևը :

Ապրիլի 5- Իսրայելի արտգործնախարար էբանը հայտարարեց, որ Սիրիայի գործողությունները ենթակա են պատժի:

Ապրիլի 7- Իսրայելի կողմից Սիրիայի դեմ Տիվերի լճի շրջանում ձեռնարկվում է ռազմական գործողություն:

Մայիսի 9- Իսրայելական կառավարությունը պառլամենտից պաշտոնական լիազորություններ ստացավ

Սիրիայի դեմ ռազմական գործողություններ սկսելու համար: Այդ գործողությունների սկսման օր նշանակվեց մայիսի 17-ը:

Մայիսի 15- Իսրայելը խախտելով ՄԱԿ-ի ոռշունջը և Հորդանանի հետ կնքված համաձայնագիրը՝ Երուսաղեմում անցկացրեց ռազմական շքերթ:

Մայիսի 18- ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի դեսպանները տեղեկացվեցին այն մասին, որ եգիպտական զորքերի տեղակայումը Սինայում ստիպում է Իսրայելին ուժեղացնել իր պաշտպանունակությունը:

Մայիսի 21- Իսրայելում սկսվեց մասնակի զորահավաք:

Մայիսի 28- Եգիպտոսը հայտարարեց ինչպես իսրայելական, այնպես էլ օտարերկրյան նավերի առաջ Աքաբայի ծովածոցը փակելու մասին:

Հունիսի 5- Իսրայելի պաշտպանության նախարար Դայանը հրաման տվեց սկսել ռազմական գործողությունները:

Հուլիսի 14- ՄԱԿ-ը 99 ձայնով դատապարտեց Իսրայելի կողմից Երուսաղեմի կարգավիճակը փոխելու հանգամանքը:

Նոյեմբեր- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը քննարկեց 4 բանաձևերի նախագծեր, որոնք մտցրել էին ԽՍՀՄ-ը, ԱՄՆ-ը, Անգլիան, Չեղկաստանը, Մալին և Նիգերիան:

Նոյեմբերի 22- ՄԱԿ-ի ԱԽ-ը ընդունեց 242-րդ բանաձևը, որը հիմնված էր անգլիական տարբերակի վրա:

Դեկտեմբեր- ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչ Գ. Յարինգը նշանակվեց տարածաշրջանում ՄԱԿ-ի լիազոր ներկայացուցիչ:

1968թ. ՊԱԿ-ի Ազգային Խորհուրդը ընդունեց Ազգային Խորհրդի կանոնադրությունը, որում առավել կարևորվում է 22-րդ հոդվածը՝ կապված Իսրայելի որպես պետության վերացման հարցի հետ:

1969թ.

Գարուն- Իսրայելը խիստ մեծացրեց իր ռազմական գործողությունների մաշտաբները Սուեզի ջրանցքի շրջանում, որոնք ստացան «պատերազմ մինչև հյուժում» անվանումը:

Դեկտեմբեր- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ռոջերսը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որտեղ ասվում էր «Վաշինգտոնը ճիշտ չի համարում, որ հակամարտության կարգավորումը արտացոլի կամ ազդի բոլոր նվաճումների վրա»:

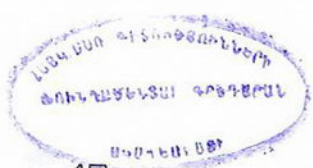
1970թ.

Սեպտեմբեր 1- Գորդանանի տարածքում հաստատված պաղեստինյան զինվորական խմբավորումների և հորդանանյան բանակի միջև սկսվեց զինված բախում:

Սեպտեմբերի 3- Գորդանանում սկսվեց քաղաքացիական պատերազմ: Սիրիան մարտական պատրաստականության բերեց զորքերը ՊՂՇ-ին աջակցելու համար:

Սեպտեմբերի 19- ԱՄՆ-ի նախագահ Նիքսոնի ցուցումով արևմտյան Գերմանիայում տեղակայված ԱՄՆ-ի զորքերը բերվեցին մարտական պատրաստականության, իսկ 6-րդ նավատորմը սկսեց շարժվել Սիջերկրականի արևելյան ափերը:

16028
A II

Սեպտեմբերի 20- սիրիական տանկերը Պաղեստինի Ազատագրության Բանակի տարբեանշաններով մտան Յորդանան:

Սեպտեմբերի 28- Կահիրեում ուժի մեջ մտավ կրակը դադարեցնելու մասին համաձայնագիրը, սիրիական տանկերը հեռացան:

Պեկտեմբեր- Իսրայելի վարչապետ Մեիրի հետ պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց Վաշինգտոնում, որ համապարփակ կարգավորման ուղիների փնտրումը կդադարեցվի և փորձ կարվի հասնել եգիպտա-իսրայելական սեպարատ հաշտության կնքման:

1972թ.

Սեպտեմբեր- ԱՄՆ-ը ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհրդի որոշման նախագծի վրա վետո դրեց: Այդ նախագիծը դատապարտում էր Իսրայելի նոր ռազմական գործողությունները Լիբանանի դեմ:

1973թ.

Յուլյտեմբեր 6- Եգիպտոսը սկսեց պատերազմ Իսրայելի դեմ:

Յուլյտեմբերի 14- ԱՄՆ-ը սկսեց զենքի զանգվածային տեղափոխում Իսրայել:

Յուլյտեմբերի 9-12- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը քննարկեց ստեղծված իրադրությունը:

Յուլյտեմբերի 20- ԱՄՆ-ի նախագահը դիմեց Կոնգրեսին՝ խնդրելով շտապ կարգով 2.2 մլրդ դոլարի օգնություն հատկացնել Իսրայելին:

Յուկտենթերի վերջ- արաբական երկրների հայտարարեցին նավթային էմբարգո:

Յուկտենթերի 22- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհրդի կողմից ընդունվեց 338-րդ բանաձևը:

Ղեկտենթերի 21- ժնկում գումարվեց կոնֆերանս:

Ղեկտենթերի 21- համաձայնություն ձեռք բերվեց իսրայելական և եգիպտական զորքերի բաժանման և երկու կողմերի միջև բանակցությունները շարունակելու վերաբերյալ:

1974թ.

Յունվարի 11-18- Կահիրե-Սուեզ խճուղու 101-րդ կմ-ի վրա ստորագրվեց զորքերի տարաբաժանման վերաբերյալ իսրայելա-եգիպտական համաձայնագիրը: Իսրայելը հետ քաշեց իր զորքերը Սուեզի ջրանցքից 32 կմ արևելք

Ռաբաթում կայացած արաբական երկրների գագաթաժողովը ՊԱԿ-ը ճանաչեց պաղեստինյան ժողովրդի միակ օրինական ներկայացուցիչ: Ընդունվեց ՊԱԿ-ի՝ այսպես կոչված փուլային ծրագիրը, որը նախատեսում էր՝ զինված պայքարի ընթացքում ստեղծել ազգային իշխանություն Իսրայելից ազատագրված ցանկացած տարածքում:

1975թ.

Սեպտեմբերի 1- ժնկում սկսվեց նոր կոնֆերանս, արաբա-իսրայելական հակամարտության կարգավորմանը նվիրված:

Սեպտեմբերի 4- Եգիպտոսը և Իսրայելը ստորագրեցին Սինայի համաձայնագիրը: Այն նախատեսում էր իսրայելական զորքերի հետքաշում, Միլթա և Գիդի լեռնանցքների անցում Եգիպտոսին: Եգիպտոսը իրեն վերադարձրեց Սինայի 10%-ը:

1977թ.

Փետրվարի 14- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Վենսը այցելեց Իսրայել և արաբական երկրներ:

Փետրվարի 23- Վենսը ԱՄՆ-ի Ազգային Անվտանգության խորհրդի նիստում գեկուցեց իրավիճակի մասին:

Յուլիտեմբերի 1- հրապարակվեց Մերձավոր Արևելքի վերաբերյալ խորհրդա-ամերիկյան համատեղ հայտարարություն: Հայտարարությունում նշվում էր, որ պետք է անհապաղ և համապարփակ լուծումով կարգավորել արաբա-իսրայելական հակամարտությունը:

Սեպտեմբերի 25- իսրայելական զորքերը ներխուժեցին հարավային Լիբանան, սակայն ԱՄՆ-ի նախագահ Քարտերի կտրուկ պահանջից հետո, հետ քաշվեցին այդտեղից:

Յուլիտեմբերի 21- Քարտերը խոսակցություն ունեցավ Սադաթի հետ:

Նոյեմբերի 14- CBC հեռուստաօրագրով տեղի ունեցավ անուղղակի երկխոսություն Բեգինի և Սադաթի միջև:

Նոյեմբերի 19- Եգիպտոսի նախագահ Սադաթը ուղևորվեց Երուսաղեմ և ելույթ ունեցավ Քնեսետում:

Դեկտեմբեր- Սիրիան, Լիբանանը, Ալժիրը, Իրաքը, Եմենը և ՊԱԿ-ը ստեղծեցին «հակազդեցության և դիմադրության ճակատ»:

Դեկտեմբերի 5- Եգիպտոսը խզեց այս երկրների հետ դիվանագիտական հարաբերությունները:

1978թ.

Յունվար- ԱՄՆ-ը վերջնականապես կանգնեց եգիպտահարայելական սեպարատ հաշտություն կնքելու դիրքերի վրա՝ պաշտոնապես հրաժարվելով համապարփակ կարգավորումից:

Մարտ- Վաշինգտոնում տեղի ունեցած Բեզին-Քարտեր հանդիպման ժամանակ, ԱՄՆ-ի նախագահը հայտարարեց, որ Իսրայելի պահանջները հանգում են « 6 ոչերի»:

Ապրիլի 27- Աֆղանստանում հեղափոխությունը իշխա մության գլուխ բերեց պրոխորիրդային ուժերին, ապա Իրանում տապալվեց ամերիկամետ շահական վարչակազմը:

Մեպտեմբերի 5- ԱՄՆ-ում, Քենդի-Ղևիդում Իսրայելի և Եգիպտոսի միջև սկսվեցին բանակցություններ, որոնք տևեցին 13 օր:

Մեպտեմբերի 13- ԱՄՆ-ի նախագահ Քարտերի առաջարկով 242-րդ բանաձևից որոշվեց հանել «պատերազմի միջոցով տարածքներ գրավելու անթույլատրելիություն» արտահայտությունը: 242-րդ բանաձևի տեքստը պարզապես կցվեց «Մերձավոր Արևելքում հաշտության պայմանագիր կնքելու շրջանակներ» փաստաթղթին:

1979թ.

Մարտի 26- Վաշինգտոնում տորագրվեց խաղաղության պայմանագիր Եգիպտոսի և Իսրայելի միջև:

Դեկտեմբերի 25- Պայմանագիրը վավերացվեց և ուժի մեջ մտավ :
1980թ.

Ֆուլիսի 30- Իսրայելի «հիմնական օրենքով» անքսիայի ենթարկվեց Երուսաղեմը: Միաժամանակ Իսրայելը 2 ռազմական գործողություններ ձեռնարկեց արաբական երկրների դեմ:

Ամառ- Իսրայելը հարված հասցվեց միջուկային հետազոտությունների իրաքյան կենտրոնին և ռմբակոծեց Բեյրութը:

1981թ.

Փետրվարի 2- ԱՄՆ-ի նախագահ Ռեյգանը հայտարարեց, որ արևմտյան ափում բնակավայրերի շինարարությունը Իսրայելի կողմից անօրինական է:

Սեպտեմբերի 1- Վաշինգտոնում սկսվեցին իսրայելա-ամերիկյան բանակցությունները:

Յուլտեմբեր- ՊԱԿ-ի ներկայացուցչությունը ԽՍՀՄ-ում ստացավ դիվանագիտական կարգավիճակ:

Նոյեմբերի 30- ստորագրվեց «ստրատեգիական համաձայնության» վերաբերյալ առաջին փաստաթուղթը, որը կոչվում էր «փոխըմբռնման հուշագիր»:

Դեկտեմբերի 14- Իսրայելը պաշտոնապես հայտարարեց Սիրիայի պատկանող Գոլանյան բարձունքների անքսիայի մասին:

1982թ.

Յունվարի 6- Իսրայելը ներխուժեց Լիբանան:

Յունվարի 7- հատուկ առաքելությամբ Մերձավոր Արևելք ժամանեց ԱՄՆ-ի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Ֆ. Յաքիբին: Նրա նպատակն էր օգնել Իսրայելին ներձենալու արաբական պահպանողական վարչակարգերի հետ և շարունակել քեմփդևիդյան գործընթացը:

Յունվարի 15- իսրայելական զորքերը շրջապատեցին արևմտյան Բեյրութը:

Ապրիլի 21- Բեյրութը ենթարկվեց զանգվածային ռմբակոծության:

Յունիսի 9- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը ընդունեց 509-րդ բանաձևը , որը պահանջում էր անմիջապես և առանց նախապայմանների իսրայելական զորքերի դուրսբերում Լիբանանից:

Օգոստոսի 2- իսրայելական զորքերը մտան Բեյրութ, ՊԱԿ-ի ջոկատները հեռացան Լիբանանի մայրաքաղաքից:

Սեպտեմբերի 1- ԱՄՆ-ի նախագահ Ռեյգանի առաջարկած մերձավորարևելյան կարգավորման ծրագրի վրա:

Սեպտեմբերի 29- Լիբանանում ափ իջան ամերիկյան ծովային հետևակները:

1983թ.

Յունվարի 1- ամերիկյան «արագ արձագանքման ուժերը» սկսեցին հանդես գալ «Պենտագոնի կենտրոնական հրամանատարություն» դրոշի տակ:

Մայիսի 17- ԱՄՆ-ը և Իսրայելը Լիբանանին պարտադրեցին անհրաժեշտության պայմանագիր:

Հունիս- ԱՄՆ-ը հայտարարեց 1981թ. նոյեմբերի 30-ի «ստրատեգիական համաձայնագրի» գործարկման անհրաժեշտության մասին:

Հոկտեմբերի 18- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Շուլցը ԱՄՆ-ի Ազգային Անվտանգության Խորհուրդ ներկայացրեց այս առաջարկը:

Հոկտեմբերի 29- Ռեյգանը ստորագրեց 111-րդ դիրեկտիվը, որը նախատեսում էր ռազմական դաշինք Իսրայելի հետ:

Նոյեմբերի 29- Վաշինգտոն ժամանեցին Իսրայելի վարչապետ Շամիրը և պաշտպանության նախարար Արենսը:

1984թ.

Մարտ- Լիբանանի նախագահ ժնայելը չեղյալ հայտարարեց իսրայելա-լիբանանյան համաձայնագիրը:

1985թ.

Ռմբակոծվեց ՊԱԿ-ի շտաբ-բնակարանը Թունիսում:

1987թ.

Վերջ- Հորդանանի Արևմտյան ափում և Ղազալի հատվածում սկսվեց արաբների ապստամբությունը՝ Ինթիֆադան:

1988թ.

Փետրվար-Մայիսի- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Շուլցը կոչ արեց Իսրայելի վարչապետ Շամիրին երկկողմանի բանակցություններ սկսել արաբական երկրների հետ արևմտյան ափի և Ղազալի շուրջ:

Յուլիսի 30- Յունեյն թագավորը հայտարարեց, որ կտրում է իր ադմինիստրատիվ կապերը արևմտյան ափի հետ:

Սոյեմբերի 15- Յորդանանը հրաժարվեց արևմտյան ափի հանդեպ իր հավակնություններից՝ հօգուտ պաղեստինյան ժողովրդի:

Սոյեմբերի 15- Ալժիրում Պաղեստինյան Ազգային Խորհուրդը ընդունեց հռչակագիր Պաղեստինի անկախության վերաբերյալ:

Ղեկտեմբեր- ՊԱԿ-ի Ազգային Խորհուրդը ընդունեց ՍԱԿ-ի բանաձևերը՝ ահաբեկչությունը դադարեցնելու հետ կապված, ինչպես նաև ճանաչեց Իսրայելի գոյատևման իրավունքը:

1989թ.

Մայիս- Իսրայելի վարչապետ Շամիրը հրապարակում է 5 կետանոց ծրագիր, որը ներառում էր ընտրություններ արևմտյան ափում և Ղազայում այն ներկայացուցիչների համար, որոնք կբանակցեն ժամանակավոր ինքնավարության շուրջ և կաջակցեն այդ իշխանությանը:

Յունիսի 27- Եվրոպայի Անվտանգության և Յանագործակցության Խորհուրդը /ԵԱՅԽ/ ընդունեց Մադրիդի հռչակագիրը:

Սեպտեմբերի 23- Լիբանանի վերաբերյալ սովետա-ամերիկյան համատեղ հայտարարությունը:

Ղեկտեմբեր- Եվրոխորհուրդը ընդունեց Մադրիդի հռչակագիրը:

Ղեկտեմբեր- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Բեյքերը ներկայացնում է Սերձավոր Արևելքում խաղաղության հաստատման 5

կետանոց ծրագիր, որը մերժվում է Իսրայելի վարչապետ Շամիրի կողմից:

Նոյեմբեր- Սիրիան վերականգնում է հարաբերությունները Եգիպտոսի հետ, որը դադարեցրել էր Քեմփ-Ղևիդի համաձայնագրի կնքումից հետո:

1990թ.

Եվրոխորհուրդը ընդունեց Դուբլինի հռչակագիրը կոչ անելով ՄԱԿ-ի հովանու ներքո հրավիրել կոնֆերանս, որին մասնակցելու էր ՊԱԿ-ը:

Մայիսի 20- Յոթ պաղեստինցի աշխատավորներ Ղազախից սպանվեցին Թել-Ավիվի մոտ իսրայելցի մի զինյալի կողմից:

Բաղդադում հրավիրված արաբական երկրների ժողովը աջակցություն հայտնեց պաղեստինյան ժողովրդին և խիստ դատապարտեց խորհրդային հրեաների բնակեցումը բռնագրավված տարածքներում:

Հունիսի 26- Եվրոխորհուրդը Դուբլինում ընդունեց նոր հռչակագիր Մերձավոր Արևելքի վերաբերյալ: Հռչակագիրը դատապարտում էր Իսրայելի կողմից մարդու իրավունքների խախտումները, բռնությունները և խորհրդային հրեաների բնակեցումը բռնագրավված տարածքներում:

Օգոստոսի 2- իրաքյան զորքերը ներխուժեցին և նվաճեցին Քուվեյթը:

Օգոստոսի 12- Սադդամ Հուսեյնը առաջին անգամ Քուվեյթից իրաքյան զորքերի դուրսբերումը կապեց Հորդանանի արևմտյան ափից իսրայելական զորքերի դուրսբերման հետ:

1991թ.

Յունվար- դաշնակցային գորքերը՝ ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ սկսեցին «փոթորիկ անապատում» ռազմական գործողությունը:

Յունվարի 28- Մոսկվայում Բեյքեր-Բեսսներտմիխ հանդիպման արդյունքը եղավ կողմերի համատեղ հայտարարությունը, որում ասվում էր, որ «Հատուկ նշանակություն ունի անկայունության և հակամարտության ակունքների վերացումը, այդ թվում և արաբա-խորայելականի»:

Փետրվարի 26- եմիրը վերադարձավ Քուվեյթ:

Յուլիսի 31- ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի նախագահները Մոսկվայում ստորագրեցին հռչակագիր, որտեղ կոչ էր արվում հոկտեմբերին հրավիրել միջազգային խաղաղության կոնֆերանս:

Պոկտեմբերի 8- Բեյքերը Երուսաղեմում մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց, որ Բուշը և Գորբաչովը այցելել են Իսրայել, արաբական երկրներ և Պաղեստին՝ հրավիրելու Մերձավորարևելյան խաղաղության կոնֆերանս:

Պոկտեմբերի 19- ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի անունից մասնակցող կողմերը հրավիրվեցին կոնֆերանսի:

Պոկտեմբերի 30- Տեղի ունեցավ կոնֆերանսի բացումը:

Նոյեմբերի 1- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Բեյքերը կոնֆերանսի փակման խոսքում ասաց. «Խաղաղության գործընթացում նկատվում է լուրջ առաջընթաց, երկկողմանի

բանակցություններ սկսելու որոշումով կատարվել է ճեղքում»:

Նոյեմբերի 3- ուղիղ երկկողմանի բանակցությունների սկսումը Մադրիդում:

Դեկտեմբերի 11- բանակցությունները Իսրայելի և Սիրիայի ու Լիբանանի միջև վերսկսվեցին, իսկ հորդանանա-պաղեստինյան պատվիրակության հետ դրանք հետաձգվեցին ընթացակարգային տարբերությունների պատճառով:

Դեկտեմբերի 16- չնայած վիճաբանություններին՝ կողմերը որոշեցին շարունակել բանակցությունները:

1992թ.

Ֆունվարի 6-7- Իսրայելը և հորդանանա-պաղեստինյան պատվիրակությունը լուծեցին ընթացակարգային տարբերությունները, որը հնարավորություն տվեց սկսելու բանակցությունների 3-րդ փուլը:

Ֆունվարի 28-29- Մոսկվայում սկսվեցին բանակցությունները տարածաշրջանային նշանակության հարցերի շուրջ:

Ֆունվարի երկրորդ կես- երկրորդ և երրորդ փուլի բանակցությունները շարունակվեցին Լիսաբոնում և Լոնդոնում :

Փետրվարի 24-մարտի 4- Արաբա-իսրայելական բանակցությունների 4-րդ փուլը ընթացավ Վաշինգտոնում:

Մարտի վերջ- Վաշինգտոնում տեղի ունեցավ բանակցությունների 5-րդ փուլը:

Օգոստոսի 24- սեպտեմբերի 14- Բանակցությունների 6-րդ փուլում Սիրիան և Իսրայելը հասան նշմարելի առաջընթացի: Առաջին անգամ Իսրայելը խոսեց Գոլանյան Բարձունքներից իր զորքերի մասնակի դուրսբերման հնարավորության շուրջ:

Պոկտեմբեր- Բանակցությունների 7-րդ փուլում Իսրայելը կրկնեց իր պատրաստակամությունը Գոլաններից իսրայելական զորքերի դուրսբերման շուրջ, բայց միաժամանակ հասկացրեց, որ չի նախապատրաստվում հանձնել սրատեգիական կարևոր հենակետերը: Իր հերթին պաղեստինյան պատվիրակությունը կոչ արեց համանման դուրսբերման արևմտյան ափից, Ղազալից և Երուսաղեմից:

Պեկտեմբեր- բանակցությունների 8-րդ փուլում, պաղեստինցիները ուղարկեցին ավելի փոքր կազմով պատվիրակություն, այդ կերպ բողոքելով, որ Իսրայելի առաջարկությունները ինքնավարության վերաբերյալ:

Պեկտեմբերի 17- Բանակցությունները ընդհատվեցին այն բանից հետո, երբ 6 իսրայելցի զինվորներ սպանվեցին պաղեստինցի ժայռահեղականի կողմից: Ղրան հետևեց 415 պաղեստինցիների աքսորումը հարավային Լիբանան:

Ապրիլի 27- մայիսի 13- բանակցությունների 9-րդ փուլը: Իսրայելը համաձայնվեց 30 պաղեստինցիների հայրենադարձմանը, ինչպես նաև 1992թ. դեկտեմբերին հարավային Լիբանան աքսորված որոշ պաղեստինցիների վերադարձին:

1993թ

Մայիս 15-հունիս-1- ԱՄՆ-ը բանակցությունների 10-րդ փուլում, առաջարկեց պաղեստինյան պատվիրակությանը առանձնաճակատ հորդանանյան պատվիրակությունից և հանդես գալ առանձին:

Օգոստոսի 26- ՊԱԿ-ը գնալով փոխադարձ զիջման՝ հայտարարեց, որ ինքը կզննա գաղտնի բանակցությունների Իսրայելի հետ մասնակի ինքնավարության շուրջ:

Սեպտեմբերի 9- Օսլոյում, Իսրայելը և ՊԱԿ-ը հայտարարեցին փոխադարձաբար միմյանց ճանաչելու մասին:

Սեպտեմբերի 10- Նորվեգիայի արտգործնախարար Յոհան Յորգեն Յոլսթի միջոցով Արաֆաթը համապատասխան նամակ ուղարկեց Ռաբինին, որից հետո Ռաբինը ստորագրեց ՊԱԿ-ի ճանաչման վերաբերյալ փաստաթուղթը

Սեպտեմբերի 13- Իսրայելի արտգործնախախար Շիմոն Պերեսը և ՊԱԿ-ի գործկոմի անդամ Աբու Աբասը Վաշինգտոնում պաշտոնապես վավերացրին Օսլոյում ձեռք բերված համաձայնությունները:

1994թ.

Սկիզբ- Ամերիկայում ծնված հրեա վերաբնակիչ Բարուշ Գոլդսթեյնը Յերբոոնում կրակ բացեց մզկիթում և նրա շուրջ հավաքված ամբոխի վրա՝ սպանելով 29 և վիրավորելով 150 մարդու:

Ապրիլի 29- Փարիզում ՊԱԿ-ի և Իսրայելի միջև կնքվեց տնտեսական հարաբերությունների վերաբերյալ համաձայնագիր, որի առանցքը հանդիսացավ Մերձավոր

Արևելքում չափազանց մեծ կարևորություն ունեցող ջրային ռեսուրսների /արևմտյան ափ և Ղազա/ օգտագործման հարցը:

Սայիսի 4- Կահիրեում կնքվեց համաձայնագիր ՊԱԿ-ի և Իսրայելի միջև, որը նախատեսում էր իսրայելական գործերի դուրսբերում Ղազայի և Երիթովի շրջաններից: Իսկ մինչև 1999թ. մայիսի 4-ը որոշվելու էր Պաղեստինի վերջնական կարջավիճակի և անկախության հարցը:

Յուլիս- Իսրայելի վարչապետ Ռաբինը և Յորդանանի թագավոր Յուսեյնը կնքեցին խաղաղության պայմանագիր՝ պաշտոնապես վերջ տալով 46-ամյա հակամարտությանը:

Յուլիս 1- Կնքված համաձայնագրերը հնարավորություն տվեցին Արաֆաթին 33 տարուց հետո լեգալ կերպով վերադառնալ Պաղեստին:

Օգոստոսի 24- Իսրայելի կառավարության կողմից Դեննի Ռոտշիլդը, իսկ ՊԱԿ-ի կողմից դոկտոր Նաբիլ Շաաթիը էրեցում ստորագրեցին նոր համաձայնագիր: Այն կոչվում էր «Համաձայնագիր իշխանության և պատասխանատվության փոխանցման նախապատրաստության մասին»:

Յուլյանքերի 14- Օսլոյի նորելյան մրցանակի կոմիտեն խաղաղության մրցանակ շնորհեց Իսրայելի վարչապետ Ռաբինին, արտգործնախարար Շիմոն Պերեսին և ՊԱԿ-ի նախագահ Յասեր Արաֆաթին:

Նոյեմբերի 17- ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեան քվեարկեց և ընդունեց բանաձև. «Պաղեստինյան Ժողովրդի ինքնորոշման մասին»: Այն ընդունվեց 124 ձայնով ընդդեմ 2 ձայնի:

1995թ.

Հունվարի 23- Երկու պաղեստինյան զինյալներ սպանեցին 19 և վիրավորեցին 60 իսրայելցու:

Փետրվարի 2- Եգիպտոսի նախաձեռնությամբ, հրավիրվեց տարածաշրջանային ժողով Կահիրեում՝ ՊԼԿ-ի, Իսրայելի և Հորդանանի մասնակցությամբ:

Ապրիլի 9- Երկու իսլամական ռազմական խմբեր ռումբեր պայթեցրին Ղազայում՝ սպանելով 8 և վիրավորելով 45 մարդու: Ահաբեկչական գործողությունների համար պատասխանատվությունը իրենց վրա վերցրին Համաս և Ջիհադ կազմակերպությունները:

Հուլիսի 24- Պաղեստինցի մի զինյալ ռումբ պայթեցրեց ավտոբուսի մեջ, որը երթևեկում էր Թել-Ավիվի արվարձաններից մեկով: Սպանվեցին 6 և վիրավորվեցին 32 ուղևոր:

Հուլիսի 25- ձեռք բերվեց խախուտ համաձայնագիր Իսրայելի և պաղեստինցիների միջև՝ վերջիններիս ինքնավարությունը արևմտյան ափում ընդարձակելու շուրջ:

Օգոստոսի 21- պաղեստինցի զինյալը արևմտյան Երուսաղեմում հարձակվեց ավտոբուսի կանգառում կանգնած մարդկանց վրա՝ սպանելով 5 և վիրավորելով 107 մարդու:

Օգոստոսի 27- Կահիրեում ստորագրվեց երկկողմ հայտարարագիր պաղեստինյան կողմին իշխանության հետագա փոխանցման մասին:

Սեպտեմբերի 24- Եգիպտոսի Թաբա քաղաքում ընթացավ հուլիսի 25-ի համաձայնագրի քննարկման 2-րդ փուլը: Իսրայելական կառավարության և ՊԱԿ-ի ներկայացուցիչները համաձայնության եկան իսրայելական գործերի հետագա դուրսբերման շուրջ:

Սեպտեմբերի 28- Վաշինգտոնում ստորագրվեց «Ժամանակավոր իսրայելա-պաղեստինյան համաձայնագիր արևմտյան ափի և Ղազախի վերաբերյալ», որը դիվանագիտական փաստաթղթերում նաև կոչվում է «Օսլոյի II համաձայնագիր», ըստ որի իսրայելական գործերը դուրս բերվեցին արևմտյան ափի 6 քաղաքներից և 400 գյուղերից:

Նոյեմբերի 4- Իսրայելի վարչապետ Ռաբինը սպանվեց Թել-Ավիվում մի ծայրահեղականի կողմից, որը Ռաբինի գործունեությունը համարում էր դավաճանական:

1996թ.

Յունվարի 1- Արաֆաթը սկսեց նախընտրական քարոզ չունենալ՝ կոչ անելով քվեարկել լավագույն թեկնածուների օգտին, նույնիսկ եթե դա կնշանակի քվեարկել ոչ հօգուտ իրեն:

Յունվարի 3- միջազգային դիտորդները ընտրությունները երուսաղեմում որակեցին խարդախ և կեղծված:

Յունվարի 10- Իսրայելական կառավարությունը սկսեց պաղեստինյան բանտարկյալների ազատ արձակումը՝ համաձայն պայմանագրի:

Հունվարի 21- պաղեստինյան ընտրություններն արդեն ավարտված էին: Ձևավորվեց Պաղեստինյան Օրենսդիր Խորհուրդը, իսկ քիչ ավելի ուշ՝ Գործադիր Խորհուրդը:

Մարտի 6- իսրայելական զինուժը հարձակվեց պաղեստինյան գյուղերի վրա և ձերբակալեց հարյուրավոր պաղեստինցիների՝ Համասի անդամներին գտնելու պատրվակով:

Մարտի 11- Արաֆաթը հայտարարեց, որ ձերբակալել է Համասի 3 առանցքային անդամների:

Մարտ 12- Եգիպտոսի Շարմ-ալ Շեյխ բնակավայրում հրավիրվեց Խորհրդաժողով, Որին մասնակցում էին 30 երկրների պատվիրակություններ: ՊԱԿ-ի ներքին անվտանգության վարչության ղեկավար Սուհամեդ Դահլան ներկայացրեց Համասը վերացնելու 5 կետանոց ծրագիր:

Ապրիլի 1- Իսրայելի կառավարությունը հայտարարեց, որ երկրում հանրաքվե կանցկացնի, նախքան պաղեստինցիների հետ խաղաղության պայմանագիր կնքելը:

Ապրիլի 9- Հզբոլլահի մարտիկները հրթիռային կրակ բացեցին Լիբանանին սահմանակից հրեական գյուղերի վրա և հարձակվեցին իսրայելական Քուիրյաթ Շեմոնա քաղաքի վրա:

Ապրիլ 11- իսրայելական նավերը և ուղղաթիռները պատասխան կրակ բացեցին հարավային Լիբանանի վրա, որի արդյունքում եվակուացվեցին 12 գյուղերի բնակիչներ: Իսրայելական բանակը սկսեց «Ձայրույթի պտուղները» գործողություն:

Ապրիլի 27- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Քրիստոֆերը ունեցավ առաջին հաջողությունը: Պերեսը և Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ Յարիրին համաձայնագիր կնքեցին կրակի դադարեցման շուրջ:

Մայիսի 2- Արաֆաթը հանդիպեց Բլինթոնի հետ Սպիտակ տանը:

Մայիսի 5- Խորայելական կառավարությունը և ՊԱԿ-ը վերսկսեցին խաղաղության բանակցությունները:

Յունիսի 5- ԱՄՆ-ի բանավոր համաձայնությամբ Յորդանանում տեղի ունեցավ արաբական երկրների ղեկավարների գագաթաժողով, որի երկրորդ փուլը կայացավ հունիսի 23-ին Կահիրեում:

Յուլիսի 10- Նաթանյահուն այցելեց ԱՄՆ և հանդիպեց նախագահ Բլինթոնի հետ:

Օգոստոսի 16- Արաֆաթը խնդրեց Բլինթոնին օգնել դադարեցնելու հրեական բնակավայրերի կառուցումը արևմտյան ափում:

Սեպտեմբերի 28- տեղի ունեցան առաջին բախումները Խորայելական ոստիկանության և պաղեստինցիների միջև:

Սեպտեմբերի 29- Խորայելական կառավարությունը զգուշացրեց, որ «կվերագրավի ինքնավար արաբական քաղաքները և կցրի պաղեստինյան ոստիկանությունը, եթե բախումները Խորայելական զինվորների և պաղեստինցիների միջև շարունակվեն»:

Հոկտեմբերի 2- Նաթանյահուն, Արաֆաթը, Հուսեյնը և Քլինթոնը հադիպեցին Սպիտակ տանը քննարկելու խաղաղության գործընթացի հետ կապված հարցերը:

Հոկտեմբերի 12- Նաթանյահուն հայտարարեց, որ ցանկանում է դուրս բերել իսրայելական զորքերը Հեբրոնից:

Հոկտեմբերի 20- բանակցությունները Իսրայելի և պաղեստինյան ղեկավարների միջև նորից կասեցվեցին:

Նոյեմբերի 28- ՄԱԿ-ի 126 անդամներ պահանջեցին վերջ տալ հրեական բնակավայրերի ընդարձակմանը արևմտյան ափում:

1997թ.

Հունվարի 15- Հեբրոնի համաձայնագրի ստորագրումը:

Փետրվարի 26- իսրայելական կառավարությունը որոշեց արևելյան Երուսաղեմում կառուցել նոր բնակավայրեր հրեաների համար:

Մարտի 15- Արաֆաթը Ղազայում կոնֆերանս հրավիրեց, որին մասնակցեցին ԱՄՆ-ի և որոշ եվրոպական որոշ երկրների ներկայացուցիչներ:

Մարտի 18- Իսրայելական կառավարությունը անտեսելով բողոքները սկսեց շինարարությունը: Մարտի 21- Համասի ակտիվիստներից մեկը ռումբ պայթեցրեց Թել Ավիվի սրճարաններից մեկի ծառուղում՝ սպանելով 3 մարդու: Նույն օրը տեղի ունեցավ ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհրդի նիստ:

Ապրիլի 26- ՄԱԿ-ը առաջարկեց բանաձև, որը իսրայելական կառավարության կողմից արևելյան Երուսաղեմում հրեական

նոր բնակավայրերի կառուցումը որակում էր որպես անօրինական և կոչ էր անում անմիջապես դադարեցնել այն:

Մարտի 30- արաբական երկրները հրավիրեցին Արաբական Լիգայի երկրների համաժողով: Լիգայի 22 անդամներ քվեարկեցին Իսրայելի հետ կապերը դադարեցնելու օգտին:

Յուլիսի 30- երկու ահաբեկիչներ Երուսաղեմի Սահանե Եհուդա շուկայում ահաբեկչական ակտ կատարեցին, որի արդյունքում զոհվեցին 13 և վիրավորվեցին 170 մարդ:

Յուլտեմբերի 8- Արաֆաթը և Նաթանյահուն, որոնք չէին հանդիպել դեռ փետրվարից, հանդիպեցին և հայտարարեցին բանակցությունների վերսկսման մասին:

Դեկտեմբերի 1- Իսրայելական կառավարությունը 900 բնակարաններ տրամադրեց հրեա նորաբնակներին, թեև ԱՄՆ-ի կառավարությունը դիմել էր Իսրայելին չկատարել այդ քայլը:

1998թ.

Յունվարի 1- Իսրայելական բանակը հայտնաբերեց Եզիպտոսից մինչև Ղազա գաղտնի կերպով փորված երկու թունելներ, որոնցով կատարվում էին զենքի մաքսանենգություններ:

Յունվարի 4- Իսրայելի արտգործնախարար Դեվիդ Լեվին հայտարարեց, որ Նաթանյահուն անտեսում է Իսրայելական հասարակական կարծիքը, ինչպես նաև աղքատության և գործազրկության աճող պրոբլեմները:

Յունվարի 20- Քլինթոնը երկու անգամ հանդիպում ունեցավ Իսրայելի վարչապետի հետ:

Յունվարի 22- Արաֆաթը հանդիպեց Բլինթոնի հետ, որը Արաֆաթին ներկայացրեց զուգահեռ գործողությունների իրականացման ծրագիր՝ Իսրայելը կատարում է դուրսբերում, իսկ պաղեստինցիները միաժամանակ քայլեր են ձեռնարկում ահաբեկչության դեմ:

Մարտ- արևմտյան ափում տեղի ունեցան մոր բախումներ իսրայելական զորքերի և պաղեստինցիների միջև, որի արդյունքում զոհվեցին 3 և վիրավորվեցին տասնյակ պաղեստինցիներ:

Մարտի 20- ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Քոֆի Անանը հայտարարեց, որ տարածաշրջանում խաղաղության բրոկերը ԱՄՆ է և ոչ մի այլ երկրնտրանքային ծրագիր չկա:

Ապրիլի 1- Իսրայելը հայտարարեց, որ պատրաստ է վերսկսել բանակցությունները:

Ապրիլի 20- Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլեյերը հայտարարեց, որ ճիշտ կլինի, եթե բանակցությունները վերսկսելու համար ԱՄՆ-ը կողմերին հրավիրի Լոնդոն:

Մայիսի 4- իսրայելական և պաղեստինյան պատվիրա կությունները ժամանեցին Լոնդոն: Նրանք հայտարարեցին, որ խաղաղության գործընթացը վերակենդանացված է:

Ապրիլ 6- լոնդոնյան հանդիպումները անարդյունք վերջացան:

Օգոստոսի 8- ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեան քվեարկեց հոգուտ բանաձևի, որը պաղեստինցիներին տալիս էր քվեարկելու իրավունքից զուրկ ՄԱԿ-ի անդամի կարգավիճակ:

Օգոստոսի 10- Նաթանյահուն հայտարարեց, որ համաձայն է ընդունել ԱՄՆ-ի առաջարկը 13.1 տոկոսի շուրջ, բայց այն պայմանով, որ պաղեստինցիներին վերադարձվելիք արևմտյան ափի 13.1 տոկոսից 3 տոկոսը դարձվի ազգային արգելանոց և արգելվի պաղեստինցիներին այնտեղ կառուցումներ կատարել:

Ֆոկտեմբերի 5- ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Օլբրայթը ժամանեց Մերձավոր Արևելք՝ նախապատրաստելու հոկտեմբերի 15-ի վաշինգտոնյան գագաթաժողովը:

Ֆոկտեմբերի 15- ԱՄՆ-ի նախաձեռնությամբ, Մերիլենդ նահանգում, վաշինգտոնից ոչ հեռու գտնվող Ռեյ-Փլանթեյշն վայրում, սկսվեցին բանակցությունները ՊԱԿ-ի ղեկավար Յասեր Արաֆաթի և Իսրայելի վարչապետ Նաթանյահուի միջ:

Ֆոկտեմբերի 19- պաղեստինցի ծայրահեղականի կողմից իսրայելական Բերսեբա քաղաքում կատարված ահաբեկչությունից հետո Իսրայելը հայտարարեց, որ հետ կկանգնի բանակցություններից:

1998թ. հոկտեմբերի 22- Ռեյ-Փլանթեյշնի համաձայնագրի ստորագրումը:

Նոյեմբերի 3- իսրայելական կառավարությունը հետաձգեց պայմանագրի հաստատումը:

Նոյեմբերի 12- Իսրայելի կառավարությունը. հաստատեց այն:

Նոյեմբերի 20- իսրայելական կառավարությունը սկսեց զորքերի դուրսբերումը և պաղեստինցիներին սկզբում հանձնվեց 195 մղոն²

[3520 pp.]

տարածք, ինչպես նաև ազատ արձակվեց 250 բանտարկյալ:

1999թ.

Սեպտեմբերի 4- ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլնթոնի ջանքերով ստորագրվեց Շարմ էլ-շեյխի մեմորանդումը Իսրայելի և ՊԱԿ-ի միջև:

2000թ.

Յուլիսի 11-14- Քենփ Ղևիդում Բիլնթոնը հանդես եկավ Իսրայելի և ՊԱԿ-ի միջև վերջնական պայմանագիր կնքելու շուրջ առաջարկություններով:

Ղեկտեմբերի 24- Բիլնթոնը հանդես եկավ նոր առաջարկությամբ՝ արլ. երուսաղեմը բաժանել մուսուլմանական, հայկական կամ քրիստոնեական և հրեական մասերի: Իսրայելը զիջելու էր արևմտյան ափի 90%-ը, եթե երուսաղեմը և Սեռյալ ծովը համարվեն արևմտյան ափի մաս: 100.000 պաղեստինցի փախստականներ վերադառնալու են Իսրայել, իսկ մնացածը՝ Ղազա և արևմտյան ափ: Այդ դեպքում Իսրայելը զիջելու է արևմտյան ափի 95%-ը, որի դիմաց ստանալու է արևմտյան ափի հրեական բնակավայրերի զբաղեցրած տարածքները:

2001թ.

Ֆունկարի 21- եգիպտական Թաբա քաղաքում Բիլնթոնը վերջին անգամ փորձեց կողմերին մատցեցնել հաշտության սեղանի շուրջ: Սակայն իսրայելական կողմը իր պահանջները ներկայացրեց 3 ոչերի տեսքով՝ Իսրայելը ոչ մի պայմանով չի համաձայնի պաղեստինյան փախստականների վերադարձին, չի թողնի Ֆարամ-աս-Շարիֆը արևելյան երուսաղեմում, արևմտյան ափում և Ղազայում կպահպանի հրեական բնակավայրերի 80%-ը:

2002թ.

Ֆունկար- մարտ- իսրայելա-պաղեստինյան զինված բախումներ Ղազայի հատվածում և արևմտյան ափում:

Մարտ 13- ՄԱԿ-ի Անվտանգության Խորհուրդը ընդունեց 13/907 բանաձևը, որտեղ Պաղեստինը անվանվում էր պետություն: